BESLUT

KOMMISSIONENS BESLUT (EU) 2020/2123

av den 11 november 2020

om att bevilja Förbundsrepubliken Tyskland och Konungariket Danmark ett undantag för den kombinerade nätlösningen Kriegers Flak i enlighet med artikel 64 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943

[delgivet med nr C(2020) 7948]

(Endast de danska och tyska texterna är giltiga)

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el ([1]) (nedan kallad *elförordningen*), särskilt artikel 64,

efter att ha informerat medlemsstaterna om ansökan, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

(1) Den 1 juli 2020 lämnade de danska och tyska myndigheterna in en begäran till Europeiska kommissionen om undantag för den kombinerade nätlösningen Kriegers Flak (nedan kallad *KF*) i enlighet med artikel 64 i elförordningen.

(2) Den 7 juli offentliggjorde kommissionen begäran om undantag på sin webbplats ([2]) och uppmanade medlemsstaterna och berörda parter att lämna synpunkter till och med den 31 augusti 2020. Vid mötet i rådets arbetsgrupp för energi den 13 juli 2020 informerades medlemsstaterna också om att en begäran om undantag hade lämnats in och att synpunkter kunde lämnas.

2. DEN KOMBINERADE NÄTLÖSNINGEN KRIEGERS FLAK

(3) Kriegers Flak som geografiskt område avser ett rev i Östersjön som omfattar en del av de ekonomiska zonerna i Danmark, Tyskland och Sverige. Revet skapar relativt grunda vatten och 2007 var Danmark, Tyskland och Sverige intresserade av att utveckla vindkraftparker i området. Inledningsvis bedömde de systemansvariga för överföringssystemen från alla tre medlemsstaterna möjligheten att skapa ett gemensamt projekt som kopplar samman utvecklingen i området. Från och med 2010 drevs projektet att bygga en vindkraftpark som är ansluten till två länder (ett så kallat hybridprojekt) endast av de danska och tyska systemansvariga.

(4) Enligt ansökan om undantag var huvudsyftet med att utforma KF som ett hybridprojekt att öka användningen av anslutningarna mellan vindkraftparkerna och deras respektive landbaserade nät genom att göra anslutningarnas kapacitet tillgänglig för handel mellan elområden när den inte var helt nödvändig för transport av el från vindkraftparkerna till land.

([1]) EUT L 158, 14.6.2019, s. 54.

([2]) https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/derogation_decisions2020v1.pdf

(5) I slutet av 2010 undertecknade Energinet.dk (den danska systemansvarige för överföringssystemet) och 50Hertz (den tyska systemansvarige för överföringssystemet för detta område) ett bidragsavtal om ett bidrag på 150 miljoner euro från det europeiska energiprogrammet för återhämtning (EEPR). År 2013 ingick KF också i den första förteckningen över projekt av gemensamt intresse som bifogats kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1391/2013 ([3]). KF som koncept, inklusive den planerade hanteringen av elflöden vid överbelastning (nedan kallat *hantering av överbelastning*), har varit föremål för intensiva diskussioner med berörda nationella energitillsynsmyndigheter och har också beskrivits i kontakterna med Europeiska kommissionen.

(6) KF som ett bredare projekt omfattar följande delar (se även figur 1 nedan):

a) Vindkraftparkerna Baltic 1 och Baltic 2, som båda ligger i tyska områden i Östersjön. Baltic 1 togs i drift 2011 och har en kapacitet på 48 MW. Baltic 2 togs i drift 2015 och har en kapacitet på 288 MW.

b) Vindkraftparken Kriegers Flak i danska områden i Östersjön. Vindkraftparken med en kapacitet på 600 MW planeras tas i drift 2022.

c) Nätanslutningen från de tyska vindkraftparkerna till den tyska kusten, med en kapacitet på ca 400 MW, för växelström och 150 kV spänning över en sträcka på 136 km, togs i drift 2011 respektive 2015.

d) Nätanslutningen från den danska vindkraftparken till Danmarks kust (i elområdet Danmark 2), med en kapacitet på 680 MW, med växelström på 220 kV spänning över en sträcka på 77–80 km, togs i drift 2019.

e) En back to back-omriktarstation i Bentwisch, Tyskland förbinder synkronområdena i Norden och kontinenten asynkront.

f) Två högspänningskablar för växelström förbinder vindkraftparkerna Kriegers Flak och Baltic 2, med en kapacitet på 400 MW över en sträcka på 24,5 km.

g) För att koppla samman Kriegers Flak- och Baltic 2-plattformarna var det nödvändigt att bygga ut båda plattformarna.

h) En central styrenhet för driften av sammanlänkningen (nedan kallad *MIO, Master Controller for Interconnector Operation*). MIO styr flödet genom omriktarstationen i realtid, utlöser motköp om en överbelastning uppstår på grund av vindkraftsproduktion som är högre än beräknat, utlöser inskränkning av de havsbaserade vindkraftparkerna när så krävs som en sista utväg och anpassar börvärden för spänning och reaktiv effekt vid back to back-stationen för att säkerställa spänningsstabilitet. Den ger också prognoser, per timme, över den återstående överföringskapacitet som ska tillhandahållas marknaden.

(7) Av ovanstående tillgångar betraktas inte vindkraftparkerna formellt som en del av KF-projektet (som därför anses vara begränsat till överföringsnätets tillgångar c–h i begäran om undantag).

([3]) Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 1391/2013 av den 14 oktober 2013 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 347/2013 om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer vad gäller unionens förteckning över projekt av gemensamt intresse (EUT L 349, 21.12.2013, s. 28).

Figur 1

Karta över KF:s projektområde och de huvudsakliga delarna av systemet



(8) Dessutom är endast tillgångarna e–h direkt kopplade till ”sammanslagning” av de nationella näten. Endast dessa tillgångar (markerade som ”*KF CGS Assets*” i figurerna 1 och 2) medfinansierades därför med EU-medel.

Figur 2

KF CGS-tillgångar



3. DE BEGÄRDA UNDANTAGEN

(9) De begärda undantagen syftar alla till att tilldela KF-systemets kapacitet vid elområdesgränsen mellan Danmark 2 (DK2) och elområdena Tyskland-Luxemburg (DE-LU), med prioritering av de havsbaserade vindkraftparker som är direkt anslutna till KF-systemet.

(10) Sökandena begär undantag för KF-systemet från ett antal krav som beskrivs nedan, samtliga avseende minsta tillgängliga kapacitet för handel enligt artikel 16.8 i elförordningen.

3.1 **Artikel 16.8 i elförordningen**

(11) I artikel 16.8 i elförordningen fastställs att systemansvariga för överföringssystem inte får begränsa den mängd sammanlänkningskapacitet som ska göras tillgänglig för marknadsaktörer för att lösa överbelastning inom sitt eget elområde eller som ett sätt att hantera flöden som är en följd av interna transaktioner inom elområden. Denna punkt ska anses vara uppfylld om det för gränser som använder en samordnad metod med nettoöverföringskapacitet, minst 70 % av överföringskapaciteten med beaktande av gränser för driftssäkerhet och efter avdrag för oförutsedda händelser, fastställda i enlighet med riktlinjerna för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning, är tillgänglig för handel mellan elområden. De tyska och danska myndigheterna begär att denna minimiprocentsats inte ska tillämpas på den totala överföringskapacitet, med hänsyn tagen till gränserna för driftsäkerhet efter avdrag för oförutsedda händelser. I stället bör den endast tillämpas på den återstående kapaciteten efter det att all kapacitet som förväntas krävas för överföringen av produktionen från de vindkraftparker som är anslutna till KF-systemet till land har dragits av (nedan kallad *restkapacitet*).

(12) Med en överföringskapacitet på 400 MW varav 320 MW behövs för att transportera vindkraftsel till land, ska enligt begäran om undantag endast 80 MW omfattas av kraven i artikel 16.8. Om minst 70 % av de 80 MW skulle ställas till förfogande för handel mellan elområden bör detta, enligt de tyska och danska myndigheterna, följaktligen anses vara tillräckligt för att uppfylla kraven i artikel 16.8 i elförordningen. Den kapacitet som dras av från den totala kapaciteten före beräkningen av den minimikapacitet som görs tillgänglig för handel under tidsramen för dagen före-marknaden ska baseras på de båda systemansvarigas prognoser för vindkraftproduktion i dagen före-fasen. Outnyttjad kapacitet efter kapacitetstilldelningen för nästkommande dygn ska göras tillgänglig på intradagsmarknaden.

(13) Det bör noteras att denna metod, såsom beskrivs i begäran, för närvarande ingår i kapacitetsberäkningsmetoden för kapacitetsberäkningsregionen Hansa för dagen före- och intradagstidsramarna. Kapacitetsberäkningsregionen Hansa omfattar projektet Kriegers Flak. De nationella tillsynsmyndigheterna i Hansa-regionen kom överens om metoden för kapacitetsberäkning i Hansa-regionen den 16 december 2018. Regionens behöriga nationella tillsynsmyndigheter kunde då inte enas om kapacitetsberäkningsmetoden i kapacitetsberäkningsregionen Hansa för tidsramen för förhandstilldelning och en uppdaterad metod för dagen före- och intradagstidsramarna, särskilt eftersom det inte kunde nås någon överenskommelse om metoden för kapacitetsberäkning för sammanlänkningen Kriegers Flak. Tidsfristen för att nå en överenskommelse förlängdes därför i förhoppning om att få klarhet genom det nuvarande undantagsförfarandet ([4]).

3.2 **Artiklarna 12, 14, 15 och 16 i elförordningen**

(14) I artiklarna 12, 14, 15 och 16 i elförordningen hänvisas i flera fall till miniminivån av tillgänglig kapacitet enligt artikel 16.8. De tyska och danska myndigheterna begär ett undantag som innebär att den lägsta kapacitetsnivån i dessa artiklar återspeglar den miniminivå som beräknats ovan, dvs. 70 % av restkapaciteten.

(15) Kommissionen betraktar inte detta som separata begäran om undantag. Det är viktigt att notera att artikel 64.1 i elförordningen inte medger undantag från artikel 12 i elförordningen. I den mån ett undantag från artikel 16.8 leder till en annan beräkning av miniminivån av kapacitet ska dock alla hänvisningar till detta minimivärde i förordningen förstås som hänvisningar till det värde som anges i beslutet om undantag.

([4]) Se Acers beslut 6/2020 av den 7 februari 2020 om begäran från tillsynsmyndigheterna i kapacitetsberäkningsregionen för Hansa om att förlänga perioden för att nå en överenskommelse om metoden för långsiktig kapacitetsberäkning, https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Individual%20decisions/ACER%20Decision%2006-2020%20on%20extension%20Hansa_LT_CCM.pdf

3.3 **Nätföreskrifter och riktlinjer**

(16) På grundval av begäran ska undantaget också beaktas i respektive kapacitetsberäkningsprocesser i enlighet med kommissionens förordning (EU) 2015/1222 ([5]) om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning, kommissionens förordning (EU) 2016/1719 ([6]) om fastställande av riktlinjer för förhandstilldelning av kapacitet och kommissionens förordning (EU) 2017/2195 ([7]) om fastställande av riktlinjer för elbalansering. I den mån undantag begärs från de metoder som antas enligt dessa kommissionsförordningar, betraktas sådana ansökningar inte som separata begäran om undantag utan som tillägg till begäran om undantag från elförordningen. I den mån som en bestämmelse i elförordningen på grund av ett undantag inte är tillämplig, eller endast delvis är tillämplig, på ett projekt, är metoder som antagits enligt lagstiftning på lägre nivå som hänvisar till respektive bestämmelse i elförordningen eller som grundar sig på den inte heller tillämpliga.

(17) I begäran om undantag anges vidare att reserveringen av kapacitet på den långsiktiga marknaden ska baseras på den återstående kapaciteten efter avdrag för installerad vindkraftskapacitet. Reserveringen av kapacitet i de andra marknadstidsenheterna ska baseras på den återstående kapaciteten efter avdrag för den prognostiserade vindkraftinmatningen. I begäran anges att den inskränkning av havsbaserade vindkraftparker (vilket ska förstås som att endast avse vindkraftparkerna Baltic 1 och 2 och Kriegers Flak) som orsakas av reservation av gränsöverskridande kapacitet för handel mellan elområden ska undvikas i alla marknadstidsenheter, men kommissionen uppfattar att denna begäran är den avsedda följden av de andra begärda undantagen och den beskrivna metoden för beräkning och tilldelning av kapacitet, och inte en begäran om separata undantag. I begäran anges uttryckligen att tilldelad kapacitet bör vara fast, så att ingen tilldelad överföringskapacitet ska inskränkas för att förhindra inskränkning av havsbaserade vindkraftparker.

3.4 **Varaktighet för det begärda undantaget**

(18) I begäran om undantag begärs att undantaget ska börja gälla i och med idrifttagandet av KF som förväntas ske under kvartal 3 2020 och gälla så länge vindkraftparkerna Baltic 1, Baltic 2 och Kriegers Flak är anslutna till KF. Den hänvisar senare till en tidsbegränsning ”så länge dessa havsbaserade vindkraftparker är i drift och anslutna till systemet”.

(19) Kommissionen tolkning är att detta avser de vindkraftparker som redan finns eller, när det gäller vindkraftparken Kriegers Flak, som planeras tas i drift inom en nära framtid. För nya vindkraftparker, även som uppföljningsinvesteringar till de befintliga vindkraftparkerna, skulle den beräknade produktionen inte dras av från den totala överföringskapaciteten innan restkapaciteten beräknades.

4. **SYNPUNKTER SOM INKOMMIT UNDER SAMRÅDSPERIODEN**

(20) Under samrådet mottog kommissionen synpunkter från fem olika intressenter samt från en medlemsstat.

— Fyra av de sex inlagorna var positiva till eller åtminstone uttryckte förståelse för det begärda undantaget, även om två av dessa inlagor begärde tydliga tidsbegränsningar för undantaget, en i syfte att snabbt anpassa projektet till den unionsrättsliga ramen. En annan inlaga kommenterade inte själva begäran om undantag, medan den sjätte inlagan argumenterade för att undantaget skulle avvisas och, som en näst bästa lösning, att det skulle begränsas till en kort tid.

— När det gäller varaktigheten för ett eventuellt undantag argumenterade två av de fyra inlagorna som var positiva till ett beviljande av undantag för att undantaget skulle omfatta hela livstiden för de anslutna vindkraftparkerna, medan en inlaga begärde att undantagets varaktighet skulle specificeras utan att föreslå en konkret varaktighet och en annan inlaga begärde att undantaget skulle vara tillfälligt, och gav ett exempel på en femårig tidsbegränsning, i syfte att utveckla en havsbaserad elområdeslösning för KF.

([5]) Kommissionens förordning (EU) 2015/1222 av den 24 juli 2015 om fastställande av riktlinjer för kapacitetstilldelning och hantering av överbelastning (EUT L 197, 25.7.2015, s. 24).

([6]) Kommissionens förordning (EU) 2016/1719 av den 26 september 2016 om fastställande av riktlinjer för förhandstilldelning av kapacitet (EUT L 259, 27.9.2016, s. 42).

([7]) Kommissionens förordning (EU) 2017/2195 av den 23 november 2017 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el (EUT L 312, 28.11.2017, s. 6).

— Fem av de sex inlagorna betonade att även om ett (villkorat) ad hoc-beslut om undantag kunde vara motiverat på grund av de unika omständigheterna i det aktuella fallet, var undantag inte ett lämpligt alternativ till att fastställa ett bredare regelverk för att säkerställa en varaktig lagstiftningslösning. En sådan lagstiftningslösning skulle inte bara vara användbar för framtida hybridprojekt, utan skulle också kunna göra det möjligt att ersätta undantaget efter en viss tid som krävs för att komma överens om regleringsbehandlingen och en eventuell omförhandling av KF-kontrakt. I den sjätte inlagan erkändes att regelverket har ändrats, men det underströks att det är naturligt att långsiktiga projekt lever med vissa ändringar av lagstiftningen under projektperioden.

— När det gäller innehållet i en sådan varaktig lagstiftningslösning, som ligger utanför tillämpningsområdet för detta beslut om undantag, framhålls i två inlagor att stöd bör ges direkt på ett marknadsbaserat sätt (t.ex. via auktioner) snarare än indirekt via konstlat höga elpriser eller operativ specialbehandling såsom prioriterad inmatning och sänkta krav avseende balanseringsansvar. En inlaga går närmare in på att stödja havsbaserade elområden som en lovande lösning som också skulle kunna tillämpas på KF i framtiden, och betonade att marknadsutformningen inte bör skilja mellan produktion på land och till havs, samtidigt som man erkänner behovet av att mer i detalj bedöma fördelningseffekterna av havsbaserade elområden.

5. **BEDÖMNING**

(21) Enligt artikel 64 i elförordningen kan ett undantag från de relevanta bestämmelserna i artiklarna 3 och 6, artikel 7.1, artikel 8.1 och 8.4, artiklarna 9, 10 och 11, artiklarna 14–17, artiklarna 19–27, artiklarna 35–47 och artikel 51 i förordningen beviljas om medlemsstaten/medlemsstaterna (i detta fall både Danmark och Tyskland) kan visa att det finns påtagliga problem med driften av små enskilda system eller små sammanlänkade system.

(22) Förutom yttersta randområden ska undantaget vara tidsbegränsat och förenat med villkor som syftar till ökad konkurrens och integration med den inre marknaden för el.

(23) Slutligen ska undantaget vara förenat med villkor som syftar till att säkerställa att det inte hindrar övergången till förnybar energi, ökad flexibilitet, energilagring, elektromobilitet och efterfrågeflexibilitet.

5.1 **Litet enskilt eller litet sammanlänkat system**

(24) Elförordningen innehåller inga generella automatiska undantag för små sammanlänkade eller små enskilda system. Förordningen utgår således från att alla sådana system kan och bör drivas i enlighet med det fullständiga regelverket, trots de stora skillnaderna i storlek och tekniska egenskaper hos elsystemen i EU.

(25) Detta antagande kan dock motbevisas och enligt artikel 64.1 i elförordningen är ett undantag från tillämpningen av vissa bestämmelser i elförordningen således möjligt om medlemsstaterna bland annat visar att tillämpningen av dessa bestämmelser på små enskilda system kan leda till påtagliga problem, särskilt på grund av de geografiska förhållanden eller efterfrågeprofiler som är relevanta för systemen i fråga. Detta har till exempel visat sig vara fallet för vissa små och isolerade öar i Medelhavet med mycket låg efterfrågan på vintern och en betydande ökning av efterfrågan under korta turistsäsonger ([8]).

(26) Utöver enskilda system föreskrivs i elförordningen möjligheten att bevilja undantag även för små *sammanlänkade* system. Detta väcker frågan om vad som utgör ett *system* i den mening som avses i artikel 64 i elförordningen. Hittills har alla kommissionsbeslut om beviljande av undantag för enskilda system berört öar. Det faktum att det enda system som uttryckligen nämns i artikel 64 är Cypern, vars överföringssystem för närvarande inte är sammanlänkat med andra medlemsstaters överföringssystem, tyder på att öar sannolikt också var vad lagstiftaren hade i åtanke när man tog med möjligheten till undantag för små enskilda eller små sammanlänkade system.

([8]) Se kommissionens beslut 2014/536/EU av den 14 augusti 2014 om att bevilja Republiken Grekland undantag från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG (EUT L 248, 22.8.2014, s. 12).

(27) Termen ”system” definieras varken i elförordningen eller eldirektivet. I artikel 2.42 och 2.43 i eldirektivet definieras emellertid begreppen ”litet enskilt system” respektive ”litet sammanlänkat system”. Små enskilda system definieras som ”ett system som hade en förbrukning på mindre än 3 000 GWh under 1996, där mindre än 5 % av årsförbrukningen erhålls genom sammanlänkning med andra system”, medan små sammanlänkade system är ”ett system som hade en förbrukning på mindre än 3 000 GWh under 1996, där mer än 5 % av årsförbrukningen erhålls genom sammanlänkning med andra system”.

(28) För det första förutsätter båda definitionerna således att systemet är något inom vilket en elförbrukning kan mätas och definieras. För det andra är det något som kan sammanlänkas med andra system. Termen sammanlänkning i artikel 2.39 i direktivet (som skiljer sig från förordningen) definieras också som ”utrustning som används för sammanlänkning av elsystem”. Mot denna bakgrund står det klart att ”systemet” måste vara något som i) kan omfatta förbrukningsställen och ii) kan kopplas till andra system med hjälp av elektriska kablar. Detta verkar utesluta en förståelse av flera överlappande och sammanflätade system som ett ”system”. Snarare måste ett system vara tydligt åtskilt från ett annat. Den tydligaste separationen, och detta är också den som hittills ([9]) har använts i kommissionens praxis, är en topologisk separation av ett geografiskt område från ett annat, såsom ett hav som separerar en ö från andra öar och fastlandet eller berg. Det står dessutom klart att ett ”system” måste hållas samman av något och inte kan bestå av flera helt oberoende och osammanhängande delar, vilket innebär att en kedja av separata och icke-sammanlänkade öar inte skulle utgöra ett enda utan flera system.

(29) I det aktuella fallet ligger det område som är sammanlänkat av kablarna som en del av KF mitt i havet. Vindkraftparkerna Baltic 2 och Kriegers Flak ligger på eller nära Kriegers Flak-revet, medan vindkraftparken Baltic 1 ligger mellan revet och den tyska kusten. Vindkraftparkerna är således klart åtskilda från fastlandet genom Östersjön. Havet separerar dock även vindkraftparkerna från varandra. Även om de är sammanlänkade med varandra via kablar så skiljer sig detta inte från deras sammanlänkning med fastlandssystemen.

(30) KF-systemet utgör emellertid en enhet som hålls samman av den gemensamma driften via MIO. MIO fungerar på många sätt som en separat systemansvarig, som självständigt beräknar kapacitet, föreslår korrigerande åtgärder vid överbelastning, vidtar åtgärder för att säkerställa spänningsstabilitet, och köper motköpstjänster, dock övervakad av de två systemansvariga för överföringssystemen som äger nätelementen. KF är således åtskilt från andra system av havet och förenas som ett enda system av ett gemensamt driftskoncept och en gemensam driftsfunktion. Dessutom överlappar det inte med andra system och man kan inte heller hävda att de enskilda vindkraftparkerna utgör separata system. Ingen av de två systemansvariga för överföringssystemen kan ensidigt kontrollera KF:s systemelement.

(31) KF:s kombinerade nätanläggning utgör således, tillsammans med de sammanlänkade vindkraftparkerna, ett system i den mening som avses i artikel 64 i förordningen.

(32) Det är också tydligt att KF är ett ”litet” system. För nyskapade system är det logiskt uteslutet att hänvisa till förbrukningen 1996. Detta referensår härrör fortfarande från det första eldirektivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG ([10]), även om tröskelvärdet fortfarande är 2 500 GWh. Det har behållits som referenspunkt under senare år för att förhindra att systemen ändras på grundval av förändringar i deras årliga förbrukningssiffror.

([9]) Se kommissionens beslut 2004/920/EG av den 20 december 2004 om undantag från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG om ögruppen Azorerna (EUT L 389, 30.12.2004, s. 31), kommissionens beslut 2006/375/EG av den 23 maj 2006 om undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2003/54/EG om ögruppen Madeira (EUT L 142, 30.5.2006, s. 35), kommissionens beslut 2006/653/EG av den 25 september 2006 om att bevilja Republiken Cypern undantag från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG (EUT L 270, 29.9.2006, s. 72), kommissionens beslut 2006/859/EG av den 28 november 2006 om att bevilja Malta undantag från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG (EUT L 332, 30.11.2006, s. 32) och kommissionens beslut 2014/536/EU av den 14 augusti 2014 om att bevilja Republiken Grekland undantag från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG (EUT L 248, 22.8.2014, s. 12).

([10]) Europaparlamentets och rådets direktiv 96/92/EG av den 19 december 1996 om gemensamma regler för den inre marknaden för el (EGT L 27, 30.1.1997, s. 20).

(33) När ett nytt system har färdigställts och tagits i drift fullt ut måste dock dess förbrukning vid den tidpunkten användas som grund för att avgöra om systemet är ”litet”. Detta är fallet för KF. KF-systemet har ingen betydande förbrukning, med en total förbrukning inklusive nätförluster som uppskattas till cirka 90 GWh. Det förväntas inte heller någon betydande ökning av förbrukningen (t.ex. genom vätgasproduktion) inom den närmaste framtiden. Även om förbrukningen i artikel 2.42 och 2.43 i förordningen kan tyda på att begreppet ”små system” är kopplat till ”mänsklig” förbrukning och därmed begränsat till bebodda öar, anser kommissionen att bristen på efterfrågan från hushåll eller industri inte utesluter att det klassificeras som ett ”litet system”. Eftersom det inte finns någon minimitröskel skulle krav på mänsklig förbrukning i ett system inte heller ge något meningsfullt separationskriterium. Kommissionens beslut om små system syftar främst till att lösa särskilda problem med stabila och konkurrenskraftiga leveranser till invånarna i systemet, men ordalydelsen i förordningen begränsar inte möjligheten till undantag till sådana slags problem. Eftersom det i artikeln hänvisas till påtagliga problem ”med driften” av ett system, kan dessa problem även grundas på samspelet mellan systemet och den produktion som finns där, liksom i samspelet med efterfrågan.

(34) Slutligen är KF, som själv tillhandahåller betydande sammanlänkningskapacitet, uppenbart ”sammanlänkat”.

(35) KF är således ett litet sammanlänkat system i den mening som avses i artikel 64.1 a i elförordningen.

5.2 **Påtagliga problem för driften av systemet**

5.2.1 *Vad är ett påtagligt problem?*

(36) Ordalydelsen i artikel 64 är mycket bred och hänvisar till ”påtagliga problem med driften av systemet”. Begreppet ”påtagliga problem” är inte juridiskt definierat och kommissionen har inte heller gett någon definition av begreppet i sin beslutspraxis. Den öppna formuleringen gör det möjligt för kommissionen att beakta alla potentiella problem i samband med små systems särskilda situation, förutsatt att de är påtagliga och inte bara marginella. Sådana problem kan variera avsevärt beroende på det berörda systemets geografiska särdrag, produktion och förbrukning, men också på grundval av den tekniska utvecklingen (t.ex. lagring av el och småskalig produktion).

(37) I tidigare beslut gällde de problem som måste lösas att upprätthålla social sammanhållning och/eller likvärdiga konkurrensvillkor mellan fastlandet och öarna i en situation där systemsäkerheten på ön krävde ytterligare åtgärder eller innebar betydligt högre kostnader på en ö jämfört med fastlandet. ”Drift” kan därför inte tolkas snävt, såsom att kräva att säker systemdrift inte skulle vara möjlig utan undantaget. I stället har man alltid ansett att ”problem” även omfattar socioekonomiska problem för användarna av systemet i fråga ([11]).

(38) Dessutom måste de aktuella problemen uppstå för driften *av systemet*. Det förefaller därför svårt att föreställa sig en motivering som uteslutande skulle baseras på effekter som uppstår utanför systemet, t.ex. inverkan på nationella subventionssystem. Detta utesluter inte relevansen av ”indirekta” effekter, till exempel på en säker drift av systemet.

5.2.2 *KF-systemet som ett första av sitt slag*

(39) KF-systemet är ett första system av sitt slag som kombinerar anslutningskablar mellan landbaserade system och havsbaserade vindkraftparker belägna i två olika länder, en kabel som förbinder dessa havsbaserade vindkraftparker och som därigenom möjliggör elhandel mellan de båda landbaserade systemen, en back to back-omriktarstation mellan två olika synkronområden, två olika spänningsnivåer anslutna via en havsbaserad transformator och MIO som självständigt (men övervakad av båda de systemansvariga för överföringssystemen) styr de olika systemelementen, utlöser motköp eller inskränkning när så krävs och fastställer börvärden för back to back-omriktarstationen.

([11]) Se t.ex. kommissionens beslut 2014/536/EU, som hänvisar till de högre kostnaderna för elproduktion på öarna medan priserna enligt lag är likvärdiga med priserna på fastlandet.

(40) Inrättandet av det första sådana systemet är ett komplext företag och det innebar stora utmaningar. Med tanke på projektets stora komplexitet var tiden från projektplanering till slutligt genomförande mycket lång.

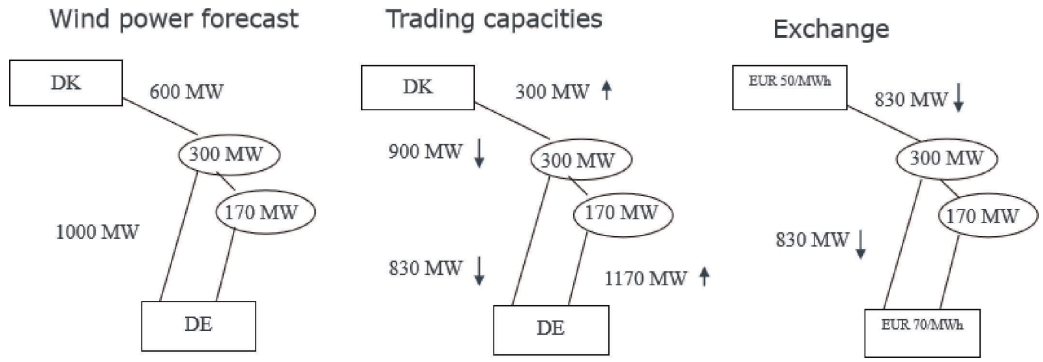
(41) I det bidragsavtal mellan kommissionen och de systemansvariga för överföringssystemen som undertecknades 2010 och som bidrog med 150 miljoner euro i EU-medel till KF-projektet fastställdes att KF-systemet skulle tas i drift i juni 2016.

(42) Det faktum att projektet var det första i sitt slag medförde emellertid att det blev nödvändigt att ändra systemets utformning mitt i projektet. Ursprungligen planerades det att använda kablar för högspänd likström (HVDC), men eftersom den planerade havsbaserade plattformen för högspänd likström blev ungefär 250 % dyrare än väntat ([12]) var det nödvändigt att omkonstruera systemet till växelström. Ett reviderat bidragsavtal undertecknades i september 2015.

(43) Denna reviderade struktur ledde till en betydande minskning av överföringskapaciteten utöver vad som krävs för att överföra den vindkraft som genereras av de havsbaserade vindkraftparkerna till land. Detta kan påvisas genom att jämföra två exempel på hantering av överbelastning som Energinet.dk gav i olika presentationer inför kommissionen den 14 november 2012 respektive den 3 september 2014:

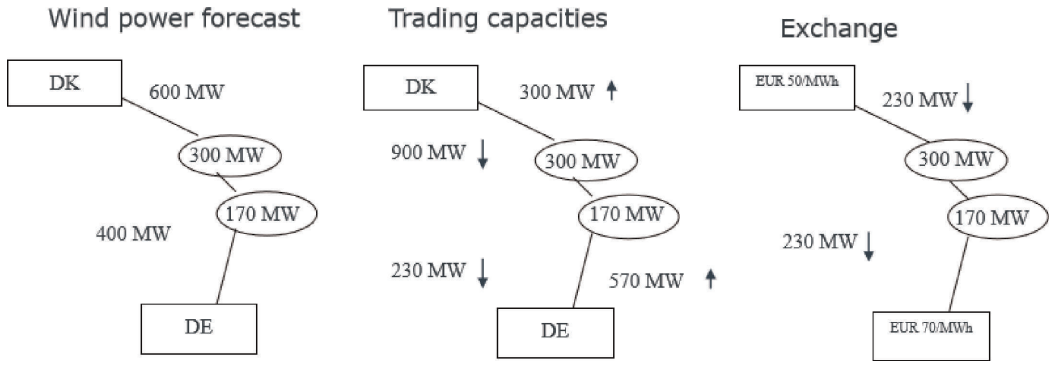
Figur 3

Exempel baserat på 2012 års projektplan



Figur 4

Exempel baserat på 2014 års projektplan



(44) Dessa exempel visar, om man antar att vindkraftproduktionen är likvärdig i båda scenarierna, att den kapacitet hos KF-systemet som ställdes till förfogande på marknaden för handel till Tyskland uppgick till 830 MW i 2012 års projekt och 230 MW i 2014 års projekt. Det bör dock noteras att den faktiska skillnaden mellan de båda projektutformningarna i hög grad beror på vindsituationen ([13]).

([12]) Presentation av 50Hertz för kommissionen den 9 maj 2014, bild 3.

([13]) På grundval av de uppgifter som de tyska och danska myndigheterna lämnade den 11 september 2020 jämförs kapacitetsvärdena på följande sätt: När det gäller de tyska och danska havsbaserade vindkraftparkerna som var och en har samma utnyttjandegrad skulle den tillgängliga överföringskapaciteten i riktning mot den tyska marknaden enligt den ursprungliga projektutformningen ha varierat från 600 MW (vid ingen vindkraftproduktion) till cirka 855 MW (om vindkraftproduktionen uppgår till cirka 50 % av respektive installerad kapacitet) och därefter från cirka 855 MW till 661 MW (med maximal vindkraftproduktion), medan den enligt det reviderade projektet skulle variera från 400 MW (vid ingen vindkraftproduktion) till 61 MW (med vindkraftproduktion).
Den överföringskapacitet som är tillgänglig för den danska marknaden skulle enligt den ursprungliga projektutformningen ha varierat

(45) Denna betydande förändring av projektutformningen visar på den särskilda utmaning som projektet innebär. I den nya utformningen används ovanligt långa växelströmskablar, med en total längd på växelströmsanslutningen som överstiger 200 km, en längd vid vilken likströmsteknik vanligtvis skulle användas (såsom ursprungligen planerades). Detta skapar utmaningar för spänningsstabiliteten inom KF-systemet. För att ta itu med denna utmaning har konceptet med en MIO utvecklats för att övervaka och styra KF:s tillgångar och vid behov reagera (självständigt men övervakad av de systemansvariga för överföringssystemen).

(46) Reaktionerna från MIO inkluderar inköp av nödvändiga motköpsvolymer i händelse av överbelastning. I situationer med höga vindhastigheter skulle enbart produktionen från de havsbaserade vindkraftparkerna fylla en mycket stor andel av kablarnas kapacitet. Om höga minsta handelsvolymer skulle krävas i sådana situationer skulle stora motköpsvolymer förekomma oftare.

(47) Följande kan nämnas som exempel: I situationer där priset i DE/LU-området är högre än priset i DK2-området skulle anslutningskabeln mellan de tyska vindkraftparkerna och den tyska kusten vara överbelastad och en minsta handelsvolym på denna kabel skulle kräva motköp i riktning från DE/LU till DK. Om minst 70 % av kapaciteten på 400 MW (dvs. 280 MW) i en sådan situation skulle behöva göras tillgänglig för handel, skulle denna kapacitet användas för överföring av el från DK 2-området (kanske från vindkraft i Danmark eller andra skandinaviska länder) till DE/LU-området. Tillägget av de 280 MW och vinden från vindkraftparkerna Baltic 1 och Baltic 2, som är belägna i elområdet DE/LU, skulle emellertid överskrida kapaciteten hos anslutningskabeln mellan dessa vindkraftparker och den tyska kusten.

(48) För att göra denna kapacitet tillgänglig skulle därför antingen produktionen från vindkraftparkerna behöva minskas (inskränkning/omdirigering nedåt) eller så skulle de systemansvariga behöva ägna sig åt motköp (handel med el från DE/LU-området till DK2-området). Båda metoderna skulle minska det fysiska flödet i kabeln och förhindra överbelastning. I enlighet med artikel 13 i elförordningen ska dock icke-marknadsbaserad omdirigering nedåt av el från förnybara energikällor endast användas om inget annat alternativ är tillgängligt. Dessutom skulle betydande minskningar av driftstiderna för de förnybara produktionstillgångarna kunna inverka negativt på deras affärsmässiga förutsättningar eller målen för stödprogrammet för förnybar energi. Därför har MIO inrättats för att minska vindkraftparkens produktion endast som en sista utväg och för att innan dess försöka åtgärda överbelastning genom motköp.

(49) Tillämpning av artikel 16.8 skulle därför öka behovet av motköp. Detta skulle utan tvivel göra det mer komplicerat att upprätthålla en stabil drift av KF-systemet, eftersom det skulle krävas tätare ingripanden från MIO:s sida, och större handelsvolymer skulle behöva hanteras självständigt av MIO. På grundval av den tillgängliga informationen förefaller det emellertid inte som om denna ökade komplexitet skulle äventyra driftsäkerheten i själva KF-systemet och därmed motivera ett undantag i sig.

(50) I detta avseende är det dock viktigt att betona att elförordningen uttryckligen erkänner de särskilda utmaningarna i samband med innovativa projekt i allmänhet och hybridtillgångar som kombinerar sammanlänkningar och anslutningar till land i synnerhet.

(51) I artikel 3 l) i elförordningen föreskrivs att ”Marknadsreglerna ska möjliggöra utvecklingen av demonstrationsprojekt om hållbara, säkra och koldioxidsnåla energikällor, energitekniker eller energisystem som kan förverkligas och utnyttjas till nytta för samhället.”. Den rättsliga ramen syftar således till att underlätta demonstrationsprojekt. I artikel 2.24 i elförordningen definieras ett demonstrationsprojekt som ”ett projekt som visar upp teknik som är den första av sitt slag inom unionen och som representerar en viktig innovation som med god marginal överträffar tidigare känd teknik”. Det är uppenbart att detta är fallet för KF som är det första projektet av detta slag, och det visas också av de stora utmaningarna med att förverkliga det, vilket kräver betydande innovation som går långt utöver den senaste tekniken.

(52) I skäl 66 i förordningen anges vidare att ”havsbaserad elinfrastruktur med dubbla funktioner (så kallade havsbaserade hybridtillgångar) som kombinerar transport av havsbaserad vindkraft till kuster och sammanlänkningar bör också ha rätt till undantag, t.ex. enligt de regler som gäller för nya likströmssammanlänkningar”. Undantag ska i undantagsfall även tillämpas på växelströmssammanlänkningar, förutsatt att kostnaderna och riskerna för investeringarna i fråga är särskilt höga. Kriegers Flak är betydligt mer komplext än ett genomsnittligt sammanlänkningsprojekt för

från 600 MW (vid ingen produktion) till 0 MW (vid maximal produktion), medan den enligt den reviderade projektstrukturen skulle vara 400 MW (vid vindkraftsproduktion på mellan 0 % och 33 %) och sedan variera mellan 400 MW och 61 MW (om vindkraftsproduktionen är maximal).

växelström och skulle därför i princip ha varit berättigat till ett undantag enligt artikel 63. Vid behov bör regelverket vederbörligen beakta den specifika situationen för dessa tillgångar, i syfte att övervinna hinder för ett förverkligande av samhällsrelevanta och kostnadseffektiva havsbaserade hybridtillgångar. Även om detta skäl uttryckligen nämner undantag för nya sammanlänkningar, och således hänvisar till artikel 63, visar användningen av ”t.ex” att detta inte är den enda vägen till ett särskilt regelverk för hybridtillgångar som man önskar betona i skälet. KF är den första hybridtillgången och det står klart att lagstiftarna var medvetna om detta projekt när skäl 66 utarbetades och ansåg att det var möjligt att projektet kunde kräva ett särskilt regelverk.

(53) Även om ett skäl inte kan ändra de rättsliga kraven enligt förordningen i fråga om beviljande av särskilda regelverk genom undantag, och artikel 3 punkt l inte innehåller några särskilda krav på hur regelverket ska hantera demonstrationsprojekt, visar båda sammantaget lagstiftarens vilja att kommissionen särskilt noterar den specifika situationen och utmaningarna för hybridtillgångar och demonstrationsprojekt.

(54) Mot denna bakgrund står KF som ett demonstrationsprojekt inför ökad komplexitet. Omfattningen av denna komplexitet kan ännu inte demonstreras fullt ut eftersom detta projekt är det första i sitt slag. Detta kan vara tillräckligt för att betecknas som problem enligt artikel 64. Denna fråga skulle dock kunna lämnas öppen om andra skäl för undantag var tillräckliga, ensamma eller tillsammans med den ovan beskrivna komplexa driften och utformningen av KF-systemet som en första hybridtillgång i sitt slag.

5.2.3 *Säker drift av DK 2-området*

(55) Utöver den ökade komplexiteten i driften av KF-systemet skulle den ökade mängden motköp också påverka angränsande elområden. Medan DE/LU-området är stort är DK2-området betydligt mindre. Detta leder till en mer begränsad tillgång till resurser för reglering uppåt och nedåt. Enligt ansökan om undantag skulle dessa resurser kunna utnyttjas fullt ut redan genom motköp för KF-systemet.

(56) Det kan ifrågasättas om en sådan brist på teknisk tillgänglighet av motköpsresurser skulle vara vanligt förekommande, eftersom motköp vanligtvis skulle förekomma i situationer med höga vindhastigheter där ett stort antal tillgångar för vindkraftsproduktion producerar i DK2-området, men med tanke på det stora antalet möjliga nätsituationer kan detta inte helt uteslutas.

(57) KF har dock även andra medel till sitt förfogande för att hantera överbelastningen på sitt nät. I händelse av bristande tillgång till motköpsresurser skulle exempelvis KF-anläggningen fortfarande kunna drivas på ett säkert sätt om produktionen från de vindkraftparker som ingår i KF-systemet skulle minska. Detta är, när så krävs för att säkerställa driftsäkerhet, uttryckligen tillåtet enligt artikel 13 i elförordningen.

(58) Dessutom bör det noteras att enbart ökade systemkostnader, oavsett om det beror på ökade kostnader för motköp eller ökade kostnader för anskaffning av reserver för DK2-området, inte i sig kan utgöra grund för undantag enligt artikel 64. I detta avseende bör det också noteras att i det nyligen fattade kommissionsbeslutet i ärende AT.40461 *DE/DK Interconnector*, där man undersökte systematiska begränsningar av gränsöverskridande kapacitet i förhållande till EU:s konkurrensregler, ansåg kommissionen att de extrakostnader som följer av ökade behov av motköp eller omdirigering inte kunde godtas som en motivering för att begränsa gränsöverskridande flöden ([14]).

5.2.4 *Berättigade förväntningar*

(59) Slutligen anges i begäran om undantag att de första diskussionerna om KF-projektet inleddes redan 2007 och att projektet sedan dess alltid har planerats på grundval av en särskild strategi för hantering av överbelastning, där endast sådan kapacitet tilldelas marknaden som kvarstår efter avdrag för vindenergiprognoserna i dagen före-fasen.

([14]) Se kommissionens beslut av den 7 december 2018 i ärende AT.40461 – DE/DK Interconnector: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40461/40461_461_3.pdf

(60) I begäran anges också att betydande ändringar av regelverket har ägt rum sedan 2007, och att i synnerhet elförordningen, genom att införa artikel 16.8, hade fastställt nya krav jämfört med den befintliga lagstiftningen. I begäran om undantag hävdas att investeringsbeslutet från 2016 fattades på grundval av antagandet att havsbaserade vindkraftparker kunde omfattas av principen om prioriterad inmatning, på grundval av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG ([15]), och att detta fick till följd att kapaciteten för gränsöverskridande handel kunde minskas.

(61) Mot denna bakgrund vill kommissionen betona att principen om maximering av gränsöverskridande kapacitet inte är ett nytt begrepp och att dessa argument därför inte kan godtas. För det första grundar sig den på unionsrättens grundläggande principer, särskilt artikel 18 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *fördraget*), som förbjuder all diskriminering på grund av nationalitet, och artikel 35 i fördraget, som förbjuder kvantitativa exportrestriktioner och åtgärder med motsvarande verkan. För det andra infördes i artikel 16.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 ([16]) en skyldighet att maximera sammanlänkningskapaciteten, enligt vilken ”den maximala kapaciteten hos sammanlänkningarna och/eller de överföringsnät som påverkar gränsöverskridande flöden ska ställas till marknadsaktörernas förfogande och uppfylla säkerhetsnormerna för säker nätdrift”. I bilaga 1.7 till den förordningen anges att ”systemansvariga får i synnerhet inte begränsa överföringskapaciteten för att lösa överbelastning inom sitt eget kontrollområde”. Den 14 april 2010 beslutade kommissionen dessutom i ärende AT.39351 *Swedish Interconnectors* ([17]) att godta åtaganden från den svenska systemansvarige för överföringssystemet för att, på grundval av kommissionens preliminära bedömning, ha missbrukat sin dominerande ställning på den svenska marknaden genom att begränsa den gränsöverskridande kapaciteten för att lösa intern överbelastning, i strid med artikel 102 i EUF-fördraget. En liknande preliminär slutsats som ledde till åtaganden fastställdes i ärende AT.40461 DE/DK Interconnector ([18]) för gränsen mellan västra Danmark (DK1) och det tysk-luxemburgska området.

(62) På grundval av de principer som beskrivs ovan borde marknadsaktörerna ha varit medvetna om principen om maximering av gränsöverskridande kapacitet. I vilket fall som helst, senast från och med april 2010, på grundval av ärende AT.39351, *Swedish Interconnectors,* blev kommissionens tolkning av de befintliga reglerna om gränsöverskridande kapacitet entydig. Slutligen, i motsats till vad som hävdas i begäran om undantag var det enligt punkt 1.7 i bilaga 1 till förordning (EG) nr 714/2009 inte heller möjligt att i all oändlighet minska kapaciteten mellan elområden av skäl som rör driftsäkerhet, kostnadseffektivitet eller minimering av negativa effekter på den inre marknaden för el. Om en sådan begränsning undantagsvis kan ha tillåtits, var det tydligt att ”en sådan situation får godtas endast tills man funnit en långsiktig lösning”. Det var således uppenbart att det enligt förordning (EG) nr 714/2009 inte var tillåtet att inrätta ett helt system som bygger på en permanent minskning.

(63) Förhållandet mellan skyldigheten att maximera den gränsöverskridande kapaciteten enligt elförordningen och beviljandet av prioriterad inmatning och prioriterad tillgång till energi från förnybara energikällor enligt direktiv 2009/28/EG ansågs dock av vissa marknadsaktörer inte vara helt klart, och sökandena påpekar att denna fråga togs upp upprepade gånger av de projektansvariga i deras kontakter med Europeiska kommissionen när det gäller detta projekt som var det första i sitt slag. De systemansvariga för överföringssystemet som arbetade med KF-projektet förbisåg inte heller den eventuella utmaningen med deras planerade strategi för hantering av överbelastning. Snarare presenterade de vid upprepade tillfällen sin planerade strategi för Europeiska kommissionens avdelningar. Enligt sökanden bidrog den omständigheten att Europeiska kommissionens avdelningar vid flera kontakter med de projektansvariga sedan år 2010 inte hade begärt att ändra strukturen på KF-projektet på ett sätt som garanterar att maximeringsprincipen tillämpas till den projektansvariges missförstånd om de tillämpliga reglerna för detta projekt.

(64) I 2010 års bidragsansökan för KF-projektet ([19]) angavs att det var nödvändigt att hitta en korrekt tolkning av prioriterad inmatning för att säkerställa projektets bärkraft. I den gemensamma genomförbarhetsstudien, som överlämnades till kommissionens avdelningar, angavs att det grundläggande antagandet är att kapaciteten för de sammanlänkningar som inte förväntas krävas för transport av vindenergi kan göras tillgänglig för spotmarknaden. Den förväntade ytterligare överföringskapaciteten för handel var således endast den återstående kapaciteten efter transport av havsbaserad vindkraft till land.

([15]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (EUT L 140, 5.6.2009, s. 16).

([16]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003 (EUT L 211, 14.8.2009, s. 15).

([17]) https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39351/39351_1223_4.pdf

([18]) https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40461/40461_461_3.pdf

([19]) S. 16, nr 7.

(65) I studien anges också följande: ”På grundval av direktiv 2009/28/EG har alla länder prioriterat tillträde till nätet för förnybara energikällor. I tysk nationell lagstiftning föreskrivs dessutom att energi från vindkraftverk alltid ska kunna matas in i det nationella tyska överföringsnätet. I händelse av otillräcklig överföringskapacitet kan de formella kraven på nättillgång emellertid lösas genom motköpshandel eller balansering av marknadsåtgärder.” Således diskuterades redan både frågan om hantering av överbelastning och den möjliga lösningen via motköpshandel.

(66) Strategin för hantering av överbelastning diskuterades dock fortfarande, bland annat med Europeiska kommissionens avdelningar. I mycket liknande presentationer den 14 november 2012 och (på grundval av den reviderade projektplanen) den 3 september 2014, angav Energinet.DK, som systemansvarig för överföringssystem, uttryckligen att ”modellen för hantering av överbelastning utgör en väsentlig del av grunden för investeringsbeslutet”. Båda presentationerna tog uttryckligen upp de möjliga motstridiga tolkningarna av prioriterad tillgång på grundval av artikel 16 i direktiv 2009/28/EG å ena sidan och maximeringsprincipen enligt artikel 16 i förordning (EG) nr 714/2009 å andra sidan.

(67) I presentationerna beskrevs tydligt hur de systemansvariga för överföringssystemet hade för avsikt att lösa denna konflikt för KF-projektet. I presentationerna beskrevs att ”kapaciteten för vindkraftsproduktion till det landbaserade nätet kommer att reserveras på grundval av dagen före-prognosen” och att ”den återstående kapaciteten ska ges till marknadskopplingen [och därmed definiera den kapacitet som är tillgänglig för handel] och användas på samma sätt som kapaciteten för andra sammanlänkningar”. Även om presentationen 2014 inte belyste (skriftligen) den minskade kapaciteten på marknaden jämfört med den tidigare projektplanen var detta inte heller dolt. Tvärtom följer båda presentationerna exakt samma struktur och visar tydligt skillnaden om de jämförs med varandra.

(68) Sedan 2010 har därför vikten av en strategi för hantering av överbelastning upprepats vid möten med nationella tillsynsmyndigheter och Europeiska kommissionens avdelningar, vilket visar att skillnader i rättsliga krav jämfört med sekundärlagstiftningen kan uppfattas som motstridiga. Åtminstone i de senare presentationerna anges också tydligt den planerade strategi som projektparterna avser att använda för att lösa denna fråga, och vilken inverkan detta skulle få på den gränsöverskridande kapaciteten. Under dessa år fortsatte de nationella myndigheterna och kommissionen att stödja projektet, även med betydande ekonomiska bidrag, utan att begära ändringar av projektstrukturen.

(69) Kommissionen noterar också att det föreslagna konceptet har diskuterats ingående med de berörda nationella myndigheterna och att ingen av de berörda nationella tillsynsmyndigheterna har framfört invändningar mot det planerade konceptet för hantering av överbelastning. Tvärtom godkändes konceptet av alla tillsynsmyndigheter i den berörda Hansa-regionen i samband med godkännandet av regionens kapacitetsberäkningsmetod.

(70) Enbart det faktum att de nationella myndigheterna och kommissionen under ett antal år inte har gett upphov till några rättsliga betänkligheter avseende ett projekt kan givetvis inte på något sätt betraktas som en motivering för att bevilja undantag för projektet. Dessutom kan man förvänta sig vissa ändringar av (eller förtydliganden av) lagstadgade krav för projekt med mycket långa genomförandeperioder, vilket också betonades i ett svar på samrådet. Med tanke på frågans komplexitet och de omfattande diskussionerna om regelverket kan kommissionen dock inte utesluta att projektparterna rimligen har antagit att de skulle kunna gå vidare med projektet som planerat. Detta bekräftas också av flera inlagor till kommissionen, däribland de som är ganska kritiska till undantaget. Om nationella tillsynsmyndigheter, ministerier eller kommissionen hade framfört invändningar hade projektet dessutom eventuellt kunnat anpassas innan det togs i drift, t.ex. genom att öka anslutningskapaciteten på land för att klara ökade handelsflöden (vilket ursprungligen planerades men sedan lades ned när projektet ändrades).

(71) Skälet till att hantering av överbelastning nämndes som en *väsentlig* del av investeringsbeslutet var att alla berörda parters intressen måste beaktas i investeringsbeslutet. Detta inbegrep rollen för vindkraftsanläggningarna till havs, som fick stöd via olika nationella stödsystem. Det står klart att om maximal kapacitet måste beviljas för handel skulle detta leda till en ökad sannolikhet för att de havsbaserade vindkraftsanläggningarna skulle inskränkas.

(72) I den mån inskränkningen inte är marknadsbaserad ger artikel 13.7 naturligtvis dessa produktionsanläggningar rätt till full ekonomisk kompensation för förlorade intäkter från stödsystem och på dagen före-marknaden. Om uteblivna intäkter kan vara större än detta (t.ex. från intradagsmarknaden eller systemtjänster) fastställs i förordningen ingen skyldighet till ersättning (även om en sådan skyldighet skulle kunna följa av nationell lagstiftning). Under alla omständigheter skulle en betydande ökning av inskränkningen av havsbaserade vindkraftparker avsevärt ändra de grundläggande antagandena i projektet, som syftade till att öka möjligheterna för havsbaserade vindkraftparker att transportera el till land, öka tillförlitligheten i elförsörjningen till DK2-området och öka handelskapaciteten, men utan att väsentligt förändra situationen för befintliga havsbaserade vindkraftparker eller prioriteringen av deras inmatning enligt respektive nationella regelverk. Om projektparterna hade känt till att maximal kapacitet behövde göras tillgänglig för handel trots vindkraftparkers prioriterade tillträde, är det således möjligt att projektet aldrig hade genomförts.

(73) Mot bakgrund av regelbundna kontakter med nationella tillsynsmyndigheter, ministerier och kommissionen för att förklara det planerade tillvägagångssättet är det sannolikt att projektparterna skulle ha missförstått rättsläget. Med hänsyn till detta, och med tanke på den särskilda uppmärksamhet som måste ägnas åt de utmaningar som detta särskilda demonstrationsprojekt för hybridtillgångar står inför, skulle tillämpningen av rättsliga krav som skulle kräva stora förändringar av projektets fundamenta och som, om de hade varit tydliga tidigare, hade kunnat hindra projektet från att genomföras eller förändra projektets fundamenta, faktiskt kunna anses skapa betydande problem för driften av det lilla sammanlänkade systemet.

(74) Kommissionen kan därför dra slutsatsen att en fullständig tillämpning av artikel 16.8 i elförordningen på KF-systemet skulle skapa betydande problem för driften av ett litet sammanlänkat system.

5.3 **Undantagets tillämpningsområde**

(75) Undantaget gäller för beräkning och tilldelning av kapacitet mellan elområden för KF-sammanlänkningen, genom undantag från kraven i artikel 16.8 i elförordningen, i den mån det där fastställs en minimitröskel på 70 % av den *totala* överföringskapaciteten för KF-sammanlänkningen. I stället ska artikel 16.8 i elförordningen tillämpas på så sätt att minst 70 % av *rest*kapaciteten ska göras tillgänglig, dvs. 70 % av den återstående kapaciteten efter avdrag för vad som behövs för att transportera produktionen från vindkraftparkerna Baltic 1, Baltic 2 och Kriegers Flak till deras respektive landbaserade system, baserat på dagliga prognoser för elproduktionen från dessa vindkraftparker.

(76) Om andra bestämmelser hänvisar till den ”minimitröskel” som anges i artikel 16.8 i elförordningen, ska detta tolkas som en hänvisning till den minimitröskel som anges i detta beslut. Detta gäller även för elnätsföreskrifter och riktlinjer, inbegripet CACM, FCA och EB, samt för villkor och metoder som bygger på dessa kommissionsförordningar.

(77) Alla andra krav i artikel 16 i elförordningen ska fortsätta att gälla, särskilt kravet på att den maximala kapacitetsnivån hos sammanlänkningarna ska ställas till förfogande samtidigt som säkerhetsnormerna för säker nätdrift uppfylls.

5.4 **Inga hinder för övergången till förnybar energi, ökad flexibilitet, energilagring, elektromobilitet och efterfrågeflexibilitet**

(78) I artikel 64 i elförordningen fastställs att beslutet ska syfta till att säkerställa att det inte hindrar övergången till förnybar energi, ökad flexibilitet, energilagring, elektromobilitet och efterfrågeflexibilitet.

(79) Beslutet om undantag syftar till att möjliggöra ett första demonstrationsprojekt i sitt slag som syftar till att bättre integrera förnybar energi i elsystemet. Det hindrar därför inte övergången till förnybar energi. Det har inte heller någon märkbar inverkan på elektromobilitet eller efterfrågeflexibilitet.

(80) När det gäller ökad flexibilitet och energilagring är det viktigt att notera att möjligheten till flexibilitetstjänster (inklusive lagring) för att stödja elsystemet är direkt beroende av att dessa tjänsteleverantörer får exakta och tydliga investerings- och leveranssignaler. Om strukturell överbelastning förekommer inom ett elområde leder detta till snedvridna investeringssignaler för platsspecifika flexibilitetstjänster. Till exempel skulle investeringar i vätgasproduktion eller batterilagring inom KF-systemet kunna vara mer bärkraftiga i ett regelverk som korrekt

återspeglar överbelastningen mellan KF-systemet och de båda landbaserade systemen. Med tanke på de betydande tekniska utmaningarna i samband med havsbaserade investeringar innebär detta inte automatiskt att sådana investeringar skulle vara lönsamma om det finns ett separat havsbaserat elområde för KF-systemet, men det är uppenbart att tillvägagångssättet enligt beslutet om undantag kan ha en negativ inverkan på sådana investeringsmöjligheter jämfört med inrättandet av ett havsbaserat elområde.

(81) Å andra sidan krävs det enligt artikel 64 i elförordningen inte beslut om undantag för att maximera potentialen för flexibilitet eller energilagring, utan endast för att ”säkerställa att undantaget inte hindrar det”. Med andra ord ska undantaget inte hindra utveckling som utan undantaget skulle inträffa på naturlig väg. Det är dock inte säkert om KF-systemet, i avsaknad av ett undantag, skulle drivas som ett separat havsbaserat elområde. Som också framhållits av deltagarna i samrådet skulle ett havsbaserat elområde kunna ha betydande fördelar för marknadens funktion, transparens och effektiv användning av nättillgångar, men det medför också vissa komplikationer, t.ex. när det gäller fördelningen av kostnader och fördelar. Utan att inrätta ett havsbaserat elområde är det oklart om ett fullständigt genomförande av artikel 16.8 i elförordningen i sig skulle ge mer exakta investeringssignaler för flexibilitetstjänster eller lagring inom ramen för KF-projektet.

(82) Även om undantaget inte hindrar övergången till ökad flexibilitet, inbegripet energilagring, är det således viktigt att ta hänsyn till behovet av lämpliga investeringssignaler och dess inverkan på eventuella investeringar i lagring eller andra flexibilitetsinvesteringar när det gäller villkoren för undantag.

5.5 **Begränsning av undantaget i tid och villkor som syftar till att öka konkurrensen och integrationen med den inre marknaden för el**

(83) I artikel 64 i elförordningen fastställs uttryckligen att undantaget ska vara tidsbegränsat och förenat med villkor som syftar till ökad konkurrens och integration med den inre marknaden för el.

5.5.1 *Tidsbegränsning*

(84) En tidsbegränsning behöver således inte bara motiveras av proportionalitetsprincipen, t.ex. om ett kortare undantag skulle kunna lösa problemen i fråga eller om ett längre undantag skulle leda till en oproportionerlig börda för marknadsaktörerna. I förordningen föreskrivs en *obligatorisk* begränsning för flera ändamål. Först och främst förutsätter förordningen att det allmänna regelverket kan tillämpas på alla situationer på den inre marknaden och att en sådan allmän tillämpning gynnar samhället. Även om det i artikel 64 medges att undantag kan krävas i särskilda situationer, kan dessa undantag öka komplexiteten i det övergripande systemet och kan utgöra hinder för integration även i angränsande områden. Dessutom grundas motiveringen till undantaget i allmänhet på den tekniska och rättsliga ramen vid den tidpunkten och på en viss nättopologi. Alla dessa situationer kommer naturligtvis att förändras. Slutligen är det viktigt att marknadsaktörerna i tillräckligt god tid kan förutse förändringar i lagstiftningen. Alla undantag måste därför vara tidsbegränsade.

(85) Den enda situation där förordningen föreskriver allmänna möjligheter till undantag utan tidsbegränsningar gäller de yttersta randområdena i den mening som avses i artikel 349 i EUF-fördraget som av uppenbara fysiska skäl inte kan sammanlänkas med unionens energimarknad. Detta är lätt att förstå eftersom dessa regioner inte påverkar den inre marknaden för el. Eftersom KF inte är ett yttersta randområde måste det därför finnas en tydlig och förutsägbar tidsbegränsning för undantaget.

(86) I begäran om undantag föreslås en tidsbegränsning baserad på driften och anslutningen av de tre havsbaserade vindkraftparkerna. Ordalydelsen förefaller således inte vara obegränsad i tiden. Detta villkor är dock inte tillräckligt precist när det gäller vad som fortfarande utgör ”drift” av de ursprungliga vindkraftparkerna och gör det inte möjligt för tredje parter att förutse regelverket i tillräckligt god tid.

(87) För att undvika tvivel bör det tydligt framgå om en havsbaserad vindkraftpark som är ansluten till KF-systemet fortfarande utgör en av de ursprungliga vindkraftparkerna eller inte. Ett villkor bör därför under alla omständigheter läggas till att från och med den dag då någon av de tre vindkraftparkerna upphör att vara i drift utom för normalt underhåll eller reparationer med begränsad varaktighet, eller blir föremål för betydande ändringar, vilket ska anses vara fallet åtminstone när ett nytt anslutningsavtal krävs eller vindkraftparkens produktionskapacitet ökas med mer än 5 %, ska produktionen från denna vindkraftpark inte längre dras av från den totala överföringskapaciteten innan restkapaciteten beräknas, vilket därigenom ökar den tillgängliga kapaciteten för handel på sammanlänkningen.

(88) Om en eller två av vindkraftparkerna upphör att vara i drift eller på annat sätt upphör att dra fördel av undantaget ska detta dock inte inverka negativt på den kommersiella situationen för de andra vindkraftparkerna eller driften av systemet. Undantaget ska således inte upphävas enbart på grund av att en av vindkraftparkernas produktion inte längre är berättigad till avdrag på förhand från den totala överföringskapaciteten, utan endast om *samtliga* tre vindkraftparker inte längre har rätt till detta avdrag.

(89) När det gäller den lämpliga varaktigheten för undantaget noterar kommissionen att en omedelbar tillämpning av de regler från vilka ett undantag begärs skulle kräva betydande ändringar av regleringsarrangemangen och de kommersiella arrangemangen för KF, vilket kan få negativa konsekvenser för driften av vindkraftparkerna.

(90) Å andra sidan konstaterar kommissionen att beviljandet av undantaget med en varaktighet så länge vindkraftparkerna är i drift och förblir anslutna skulle kunna innebära att undantaget skulle gälla i 20 år eller längre, med tanke på den genomsnittliga livslängden för havsbaserade vindkraftparker. Ett så långvarigt undantag skulle kunna leda till betydande nackdelar för marknadsintegrationen.

(91) Dessutom är det viktigt att undantaget för KF inte innebär en icke utbytbar och oflexibel, något udda, del av det framväxande regelverket för havsbaserad energiproduktion. För att säkerställa tillräcklig flexibilitet, men samtidigt ge alla projektparter och andra marknadsaktörer tillräcklig säkerhet och förutsägbarhet, bör regelbundna översyner göras av det regelverk som godkänns genom detta beslut om undantag.

(92) Kommissionen måste således göra en avvägning mellan de legitima intressena hos KF:s projektpartner och de angränsande medlemsstaterna, som har förlitat sig på lagligheten i den lagstiftningslösning som tagits fram för det första projektet av sitt slag, och intressena hos EU:s konsumenter och producenter att dra nytta av principen om maximering av gränsöverskridande flöden.

(93) Kommissionen tar hänsyn till att det är möjligt ([20]) att ta fram och genomföra en lagstiftningslösning som inte kräver ett undantag, men detta kommer att kräva avsevärd tid och skulle också föra med sig en avsevärd komplexitet. Detsamma gäller för de nödvändiga avtalsmässiga anpassningarna av den nya regleringen i överensstämmelse med EU:s regler. Eftersom regelverket för havsbaserade hybridtillgångar för närvarande diskuteras bör det dessutom ges tillräckligt med tid för att säkerställa att sådana anpassningar inte behöver inledas innan en solid och tydlig grund har säkerställts. Det förefaller därför lämpligt att bevilja undantaget för en period på tio år.

(94) Det kan dock inte helt uteslutas att ett kontinuerligt undantag fortfarande kommer att krävas för att upprätthålla den ekonomiska balansen och säkerställa KF:s livskraft även efter denna tioårsperiod. Kommissionen får därför förlänga denna period om det är motiverat. Undantaget, inklusive eventuella förlängningar, bör inte överstiga en period på 25 år, eftersom detta skulle sträcka sig längre än den förväntade återstående livslängden för vindkraftparkerna.

(95) Kommissionens granskning av en eventuell begäran om förlängning ska inbegripa en bedömning av huruvida det är möjligt att ändra projektstrukturen på ett sätt som skulle möjliggöra en fullständig integrering av KF-systemet i det allmänna regelverket, t.ex. genom att definiera havsbaserade elområden. Vid varje sådan ändring av projektstrukturen måste vederbörlig hänsyn tas till den ekonomiska balans som fastställs i beslutet om undantag. Ett detaljerat förfarande för ansökan om och beviljande av en sådan förlängning anges i avsnitt 5.5.3.

([20]) Under samrådet pekade de berörda parterna särskilt på möjligheten att utveckla ett havsbaserat elområde för projektet.

5.5.2 *Övriga villkor*

(96) När det gäller ytterligare villkor skulle införandet av en ökad minimikapacitet som är tillgänglig för handel för ett annars oförändrat projekt direkt bidra till att återinföra det problem som ska lösas genom undantaget under de timmar då kablarna i KF-systemet är överbelastade. Om kablarna däremot inte är överbelastade gäller maximeringsprincipen under alla omständigheter, vilket innebär att den maximala tekniskt genomförbara kapaciteten redan nu måste ställas till förfogande upp till överföringssystemets totala överföringskapacitet.

(97) Det kan dock inte uteslutas att det finns utrymme för en ökning av den tillgängliga kapaciteten på längre sikt. I synnerhet föreskrevs i de tidigare planerna för projektet fortfarande att ytterligare likströmskablar skulle anläggas, och dessa planer avbröts på grund av två och en halv gånger högre kostnader för nödvändiga komponenter (se skälen 40–42 ovan). Det är således inte uteslutet att sådana investeringar skulle kunna göras i framtiden. I KF-bidragsavtalet föreskrevs särskilt möjligheten att integrera en svensk vindkraftpark i KF-systemet och möjligheten att öka kapaciteten i ett sådant scenario togs upp.

(98) Om ny teknisk utveckling eller marknadsutveckling eller investeringar i nya havsbaserade vindkraftparker i närheten av KF gör att en uppgradering av det befintliga systemet eller anläggning av nya kablar som ökar den tillgängliga kapaciteten för handel blir ekonomiskt lönsam (med beaktande av behovet av att säkerställa säker drift av KF-systemet och angränsande system) bör sådana investeringar göras. Vid begäran om förlängning ska kommissionens bedömning även omfatta huruvida sådana investeringar i ytterligare kapacitet rimligen kan förväntas.

(99) Om leverantörer av flexibilitetstjänster visar ett konkret intresse av att förverkliga projekt inom eller i närheten av KF-systemet som skulle kunna öka den tillgängliga handelskapaciteten genom att utnyttja flexibilitetstjänster (t.ex. lagring av överskottsproduktion av vindkraft i havsbaserade batterier), ska sådana investeringar vederbörligen beaktas av de nationella myndigheterna i fråga, för att utnyttja deras potential att öka den tillgängliga kapaciteten för handel upp till den miniminivå som anges i artikel 16.8 i elförordningen.

5.5.3 *Förfarande för eventuella begäran om förlängning*

(100) För att kommissionen ska kunna bedöma om undantaget fortfarande är nödvändigt med tanke på eventuella framtida klargöranden och ändringar av den rättsliga ramen för hybridprojekt ska de nationella myndigheterna i tillräckligt god tid före utgången av undantagsperioden rapportera till kommissionen om de anser det nödvändigt att förlänga undantaget. Om de nationella myndigheterna önskar begära förlängning av det nuvarande undantaget ska en gemensam begäran lämnas in i tillräckligt god tid före utgången av undantagsperioden för att möjliggöra en grundlig analys av begäran om förlängning och tidig information till marknadsaktörerna om det framtida regelverket för KF. En sådan begäran ska innehålla en kostnads-nyttoanalys som visar effekterna av undantaget både på KF-systemet och på regional nivå och EU-nivå, med en jämförelse av åtminstone möjligheterna att fortsätta undantaget i dess nuvarande form, en ökning av den tillgängliga kapaciteten genom ytterligare investeringar och en fullständig integrering av KF-systemet i det allmänna regelverk för havsbaserade hybridtillgångar som är tillämpligt vid tidpunkten för begäran om förlängning.

(101) När kommissionen fattar beslut om en begäran om förlängning ska den ta vederbörlig hänsyn till de sammankopplade vindkraftparkparkernas och de berörda systemansvarigas ekonomiska intressen, men också till de bredare socioekonomiska effekterna av undantaget på regional och europeisk nivå. Granskningen ska särskilt fastställa om och hur KF-systemet bör integreras i ett bredare regelverk för hybridtillgångar.

(102) För att ta tillräcklig hänsyn till ändringar av regelverket samt den tekniska utvecklingen och marknadsutvecklingen bör eventuella förlängningar (om de beviljas) vara tidsbegränsade.

(103) Om kommissionen kommer fram till att det för att bevilja en förlängning krävs ändringar av den regleringsmetod som fastställs i detta beslut eller att andra villkor är nödvändiga för att öka konkurrensen eller marknadsintegrationen, ska tillräckligt med tid ges för att genomföra dem, och andra marknadsaktörer ska i tillräckligt god tid underrättas i förväg om eventuella ändringar av tillgänglig gränsöverskridande kapacitet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den kombinerade nätanläggningen Kriegers Flak beviljas ett undantag från bestämmelserna i artikel 16.8 i förordning (EU) 2019/943. Vid beräkningen av huruvida miniminivåerna för tillgänglig kapacitet för handel mellan elområden har uppnåtts ska den kapacitetsbas som ska användas för att beräkna minimikapaciteten vara restkapaciteten efter avdrag för den kapacitet som krävs för att transportera den prognostiserade elproduktionen i de vindkraftparker som är anslutna till Kriegers Flaks kombinerade nätanläggning under dagen före-fasen till respektive nationella landbaserade system, snarare än till den totala överföringskapaciteten.

Artikel 16.1 i förordning (EU) 2019/943 förblir fullt tillämplig, och den maximala kapacitetsinivån för den kombinerade nätanläggningen Kriegers Flak och de överföringsnät som påverkas av den gränsöverskridande kapaciteten hos den kombinerade nätanläggningen Kriegers Flak, ända upp till den totala nätkapaciteten för den kombinerade nätanläggningen Kriegers Flak, ska göras tillgänglig för marknadsaktörer samtidigt som säkerhetsstandarderna för säker nätdrift uppfylls.

Artikel 2

Undantaget enligt artikel 1 ska omfatta alla hänvisningar till den minimikapacitet som ska göras tillgänglig för handel enligt artikel 16.8 i förordning (EU) 2019/943, i förordning (EU) 2019/943 och i kommissionens förordningar som grundar sig på denna förordning.

Artikel 3

Undantaget enligt artikel 1 ska tillämpas till och med tio år efter antagandet av kommissionens beslut. Denna period får förlängas av kommissionen i enlighet med artikel 4. Undantagets totala varaktighet, inklusive eventuella förlängningar, får inte överstiga 25 år.

Om någon av de tre vindkraftparker som är anslutna till den kombinerade nätanläggningen Kriegers Flak upphör att vara i drift på annat sätt än för normalt underhåll eller reparationer med begränsad varaktighet, eller om en sådan vindkraftpark blir föremål för betydande ändringar, ska den el som produceras av denna vindkraftpark inte längre dras av enligt artikel 1, vilket därigenom ökar den tillgängliga handelskapaciteten på sammanlänkningen. Produktionsavbrott på grund av låga marknadspriser eller instruktioner från systemansvariga ska inte beaktas. Ändringar ska anses vara betydande åtminstone när ett nytt anslutningsavtal krävs eller vindkraftparkens produktionskapacitet ökas med mer än 5 %.

Artikel 4

De danska och tyska myndigheterna får gemensamt begära att kommissionen förlänger den undantagsperiod som anges i artikel 3. En sådan begäran ska lämnas in i tillräckligt god tid före utgången av undantagsperioden. Varje begäran om förlängning av undantaget ska innehålla en analys av kostnaderna och nyttan med den regleringsmetod som valts inom ramen för undantaget, inklusive en kvantitativ analys. Den ska också tillhandahålla analyser av möjliga alternativa lösningar, särskilt integreringen av Kriegers Flaks kombinerade nätanläggning i det allmänna reglerade system för havsbaserade hybridtillgångar som var tillämpligt vid den tidpunkten, inrättandet av ett separat havsbaserat elområde för den kombinerade nätanläggningen Kriegers Flak och/eller ytterligare investeringar för att öka den tillgängliga överföringskapaciteten. Om kommissionen, efter en begäran om förlängning, kommer fram till att det för att bevilja en förlängning krävs ändringar av den regleringsmetod som fastställs i detta beslut eller att andra villkor är nödvändiga för att öka konkurrensen eller marknadsintegrationen, ska tillräckligt med tid ges för att genomföra dem, och andra marknadsaktörer ska i tillräckligt god tid underrättas i förväg om eventuella ändringar av tillgänglig gränsöverskridande kapacitet.

Artikel 5

Om leverantörer av flexibilitetstjänster visar ett konkret intresse av att förverkliga projekt som skulle kunna öka den tillgängliga kapaciteten för handel i Kriegers Flaks kombinerade nätanläggning genom att utnyttja flexibilitetstjänster, ska sådana investeringar vederbörligen beaktas av de danska och tyska myndigheterna för att utnyttja deras potential att öka den tillgängliga handelskapaciteten upp till den miniminivå som anges i artikel 16.8 i elförordningen. Om sådana investeringar föreslås men inte möjliggörs i den kombinerade nätanläggningen Kriegers Flak ska de nationella myndigheterna informera kommissionen om detta.

Artikel 6

Detta beslut riktar sig till Konungariket Danmark och Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 11 november 2020.

På kommissionens vägnar
Kadri SIMSON
Ledamot av kommissionen